

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **Rímskokatolíckej cirkvi, farnosť sv. Michala Archanjela v Závode**, so sídlom v Závode, Štúrova 646, IČO: 34 014 892, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MAPLE & FISH s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dunajská 15/A, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. V. K., PhD., proti odporcovi **Slovenskému pozemkovému fondu**, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, **o vydanie nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp.zn. 4 C 130/2008, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. augusta 2015 sp.zn. 15 Co 294/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Malacky rozsudkom zo 4. apríla 2011 č.k. 4 C 130/2008-198 návrh na vydanie špecifikovaných nehnuteľností zamietol a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania v sume 532,03 € v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení konkretizoval nehnuteľnosti, ktorých vydania sa navrhovateľka svojím návrhom (po zmene návrhu) domáhala, uviedol stanovisko odporcu k návrhu, špecifikoval v konaní vykonané dokazovanie. Konštatoval, že navrhovateľka sa domáhala navrátenia vlastníctva k veciam, ktoré vznikli po uplynutí prekluzívnych lehôt určených zákonom č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám

a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z.z.“), naviac navrátenia vlastníctva k týmto veciam - predmetným parcelám sa domáhala návrhom na súde napriek tomu, že na vydanie predmetných parcel odporcu v zákonnej prekluzívnej lehote nevyzvala a v zákonnej prekluzívnej lehote sa nedomáhala ich vydania na súde. Zachovanie zákonných lehôt je pritom jednou zo základných podmienok úspešného uplatnenia reštitučného nároku. Ďalšou podmienkou je totožnosť veci, ktorá tvorí predmet výzvy povinnej osobe s vecou, ktorá tvorí predmet návrhu na súde, ktorým sa oprávnená osoba svojho reštitučného nároku domáha. V tejto súvislosti súd zopakoval, že navrhovateľka vyzvala odporcu na navrátenie vlastníctva k pozemku na parcele č. 3348, predmetom konania sú pozemky na parcelách č. 3348/1, 3348/18, 3348/39, 3348/31, 3348/32, 2550/12. Skutočnosť, že predmetné pozemky vznikli z pôvodného pozemku na parcele č. 3348, je právne irelevantná, nakoľko v zmysle právneho významu sa jedná o odlišné veci. Tieto pozemky nemôžu byť predmetom reštitučného nároku, nakoľko ku dňu 30. apríla 2006, dokedy bolo treba uplatniť reštitučný nárok, neexistovali. Pokiaľ by aj uvedené právne prekážky neexistovali, prinavrátit' vlastníctvo k uvedeným pozemkom by nebolo možno z dôvodu uvedeného v ustanovení § 6 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z., podľa ktorého sa vlastníctvo nenavracia k pozemku, ktorý bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu zastavaný. Všetky predmetné pozemky sú však zastavané. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 12. augusta 2015 sp.zn. 15 Co 294/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správne. V odôvodnení citoval príslušné ustanovenia zákona č. 161/2005 Z.z. Ako prvoradé konštatoval, že oprávnená osoba môže podľa týchto ustanovení žiadať navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam pri splnení nasledovných kumulatívnych podmienok – právo na navrátenie vlastníctva môže uplatniť oprávnená osoba, ktorou je o.i. registrovaná cirkev so sídlom na území Slovenskej republiky, nehnuteľnosti boli v čase odňatia vo vlastníctve tejto cirkvi, právo na navrátenie vlastníctva je možné uplatniť iba k nehnuteľnostiam uvedeným v zákone, nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu, obce v zákonom stanovenom období od 8. mája 1945 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v zákone, povinnou osobou je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti zákona spravuje nehnuteľné veci alebo tieto drží. V súvislosti s odvolaním navrhovateľky odvolací súd považoval za potrebné predovšetkým uviesť, že rozsah prieskumu vykonaného v rámci

odvolacieho konania je zásadne daný odvolaním (§ 212 ods. 1 O.s.p.), podľa ktorého je odvolací súd viazaný návrhom odvolateľa, ktorý zahrňuje v sebe jednak kvalitatívnu ako i kvantitatívnu stránku a sám odvolateľ si spravidla určuje rozsah, v akom má byť napadnuté rozhodnutie odvolacím súdom preskúmané a dôvody, z ktorých má byť preskúmané. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa preskúmal len v rozsahu odvolacích dôvodov navrhovateľky obsiahnutých v odvolaní. Zásadným odvolacím dôvodom bola námietka navrhovateľky o tom, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhovateľka v odvolaní nesúhlasila s názorom prvostupňového súdu o nezachovaní totožnosti predmetu požadovaného vo výzve a predmetu požadovaného v návrhu na začatie konania, nakoľko v priebehu celého konania sa domáhala vydania rovnakej veci s poukazom na to, že reštitučná výzva spĺňa podmienky stanovené zákonom. Ďalej podrobne uviedol, čo vyplýva z obsahu spisu vo vzťahu k výzve z 19. apríla 2006, doručenej odporcovi 21. apríla 2006 podľa § 4 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. a obsahu pojmu výzva podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. Uviedol, že vzhľadom na to, že v tomto ustanovení nie je bližšie vymedzený obsah pojmu „výzva“ a jej náležitosti, potom sa podľa jeho názoru stanovenie minimálnych kritérií na jej určitosť a platnosť musí spravovať takým výkladovým pravidlom, ktorý sleduje naplnenie účelu zákona. Stanovenie minimálnych kritérií pre určitosť a platnosť výzvy nesmie opomenúť ani to, či obsah výzvy je spôsobilý vyvolať zákonodarcom zamýšľané účinky a rovnako je namieste neopomenúť a prihliadať na konkrétne okolnosti veci vrátane subjektu oprávnenej a povinnej osoby. Vzhľadom na uvedené už nemožno pri výzve oprávnenej osoby podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. ustúpiť od požiadavky minimálnej konkretizácie nehnuteľností, ku ktorým si oprávnená osoba uplatňuje reštitučný nárok a uvedenia dôvodu, o ktorý ho opiera. Na splnenie požiadavky určitosti výzvy požiadavka minimálnej konkretizácie nehnuteľností je splnená označením príslušnej pozemkovoknižnej vložky a katastrálneho územia (nález ÚS SR zo 7. júla 2010 sp.zn. I. ÚS 12/2010). V danej veci sa odvolací súd stotožnil s názorom navrhovateľky, že jej písomná výzva z 19. apríla 2006 voči odporcovi ako povinnej osobe spĺňala všetky náležitosti vyžadované zákonom č. 161/2005 Z.z. Rovnako odvolací súd súhlasil s jej tvrdením, že sa domáhala vydania rovnakej veci, v ktorej súvislosti poukázal, navrátenia vlastníctva akých nehnuteľností žiadala. Z vykonaného dokazovania mal za nesporné, že uvedené nehnuteľnosti vznikli z pôvodného pozemku na parcele č. 3348. Preto pokiaľ súd prvého stupňa zamietol návrh pre riadne neuplatnenie práva spôsobom a v lehote určenej v § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. tento záver nepovažoval za správny.

V predmetnej veci súd prvého stupňa zamietol návrh aj z dôvodu, že prinavrátiť vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam by nebolo možné z dôvodu uvedeného v § 6 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z. , podľa ktorého vlastníctvo sa nenavracia k pozemku, ktorý bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu zastavaný. Poukázal na znenie § 2 zákona č. 161/2005 Z.z., ktorý explicitne vymenúva, ku ktorým nehnuteľným veciam sa vracia vlastníctvo a z vykonaného dokazovania vyplýva, že špecifikované pozemky, vydania ktorých sa navrhovateľka domáha, sú zastavanými pozemkami, a teda nie sú poľnohospodárskou pôdou, ku ktorej je možné vrátiť vlastnícke právo (§ 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 161/2005 Z.z.). Poľnohospodársku pôdu vymedzuje zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia. Dotknuté pozemky sú v katastri nehnuteľností zapísané a vedené ako druh pozemku – zastavané plochy a nádvoría, teda v ich prípade nejde o poľnohospodársku pôdu, ako v odvolaní tvrdila navrhovateľka a ani o ostatné nehnuteľné veci označené v § 2 zákona č. 161/2005 Z.z., ku ktorým by bolo možné vrátiť vlastnícke právo. Vzhľadom na to sa nestotožnil ani s tvrdením navrhovateľky, že požadované pozemky nie sú reálne zastavané. Toto tvrdenie navrhovateľka v konaní nijako nepreukázala, a ani nepredložila žiadne dôkazy. I v prípade, že by pozemky neboli zastavané v celej svojej výmere, podľa názoru odvolacieho súdu, tieto tvoria jeden ucelený celok, v ktorom sa nachádzajú stavby vo vlastníctve spoločnosti Jány s.r.o., preto ich nie je možné vydať. Odvolací súd zdôraznil, že napriek tomu, že v čase odňatia nehnuteľnosti pôvodnému vlastníkovi bol pozemok druhovo určený ako roľa, pri posudzovaní splnenia zákonom stanovených reštitučných podmienok je v danom prípade potrebné vychádzať zo skutočnosti, že v súčasnosti je pozemok zastavaný, resp. z neho vytvorené pozemky sú zastavané. Na základe uvedeného odvolací súd uzavrel, že navrhovateľka nemá nárok na vydanie požadovaných nehnuteľností, pretože úvaha súdu prvého stupňa o prekážke uvedenej v § 6 písm. b zákona č. 161/2005 Z.z. je správna a danej veci podložená skutkovými zisteniami. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka. Navrhla ho spolu s rozsudkom okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a odôvodňovala § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. Konkretizovala predmet návrhu, ako rozhodol súd prvého stupňa, námietky uvedené v odvolaní, rozhodnutie krajského súdu.

Uviedla, že sa nestotožňuje so záverom krajského súdu, považovala ho za formalistický, arbitrárny a v rozpore s platnou právnou úpravou a účelom reštitučného zákona. Podľa jej názoru súdy postupovali príliš reštriktívne a svoje závery dostatočne neodôvodnili, následkom čoho sú ich rozsudky zmätočné a nepreskúmateľné. Ďalej podrobne rozobrala, s akou argumentáciou sa súdy podľa nej nevysporiadali a poukázala pritom na príslušné zákonné ustanovenia uvedených právnych predpisov. Namietala, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav veci, nesprávne právne posúdili otázku spôsobilosti predmetu vydania v zmysle reštitučného zákona, do pozornosti dala uvedenú súdnu prax a možnú aplikáciu záveru Najvyššieho súdu SR v rozsudku z 28. júla 2014 sp.zn. 4 Cdo 238/2013. Citovala závery vyplývajúce z uvedených rozhodnutí. Mala za to, že z predložených dôkazov jednoznačne vyplýva, že sporné pozemky vôbec nie sú zastavané a ich reálny stav nezodpovedá evidovanému stavu. Podľa jej názoru rozsudkami súdov nižších stupňov boli porušené jej základné práva garantované ústavou a medzinárodnými dohovormi, ktorými je SR viazaná. Týmto postupom je bola odňatá možnosť konať pred súdom a upreté právo na spravodlivý proces. Teda mala za to, že súdy v konaní pochybili a vec nesprávne právne posúdili, pričom sa závažným spôsobom odchyľili od účelu reštitučného zákona a od rozhodovacej praxe a výkladu reštitučných predpisov NS a ÚS SR.

Odporca navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť alebo pre jeho neodôvodnenosť zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je

dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

Dovolaním navrhovateľky nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok, ale potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľky proti potvrdzujúcemu rozsudku nie je podľa ustanovenia § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namietala alebo nie) sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a/až c/, e/ a g/ O.s.p. navrhovateľka nenamietala a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

Navrhovateľka namietala, že postupom súdov nižšieho stupňa jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto svojím postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), porovnaj napr. III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04, II. ÚS 174/04.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94).

Konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06). Zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 157 ods. 2

O.s.p. Jeho účelom je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku, zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočnosti, ktoré mal preukázané a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení.

V prejednávanej veci z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa preskúmal v rozsahu odvolacích námietok navrhovateľky, s ktorým sa v jednotlivostiach podrobne vysporiadal tak vo vzťahu k skutkovým zisteniam, ako aj k právnemu posúdeniu veci prvostupňovým súdom. Podrobne rozobral, ktoré závery súdu prvého stupňa a z akých dôvodov považoval za nesprávne, a to závery týkajúce sa riadneho uplatnenia práva spôsobom a v lehote určenej v § 5 ods. 1 zákona č. 1651/2005 Z.z. v platnom znení. Tiež podrobne rozobral, ktorý záver prvostupňového súdu považoval za správny, a to záver vo vzťahu k § 6 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z., podľa ktorého sa vlastníctvo nenavracia k pozemku, ktorý bol po prevode alebo prechode do vlastníctva štátu zastavaný. Teda záver súdu prvého stupňa, podľa ktorého navrhovateľka nemá nárok na vydanie sporných nehnuteľností pre existenciu prekážky uvedenej v tomto ustanovení, považoval za správny a podložený dostatočnými skutkovými zisteniami.

Zo spisu pritom vyplýva, že prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol stanoviská procesných strán a ich argumentáciu, rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vychádzal, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil jasný, jednoznačný a presvedčivý právny záver, pre ktorý navrhovateľka nemá nárok na vrátenie sporných nehnuteľností.

Vo vzťahu k navrhovateľkou uvádzanej súdnej praxi, konkrétne uvádzanému rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. M–Sždov 13/2002 podľa názoru dovolacieho súdu jeho závery nemožno na danú vec aplikovať, lebo sa vzťahujú k úprave zákona č. 229/1991 Zb. a nie zákona č. 161/2005 Z.z. Treba tiež zdôrazniť, že pokiaľ ide o (iné) závery odvolacieho súdu, v porovnaní so závermi prvostupňového súdu, týkajúce sa (ako bolo už uvedené) spôsobu a lehoty riadneho uplatnenia práva, dôsledne vychádzal zo záverov vyplývajúcich s (navrhovateľkou) predložených nálezov ÚS SR.

V súvislosti s námietkou navrhovateľky o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu treba uviesť, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Ako bolo uvedené zhora, odvolací súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu zamietajúceho rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej, preto nebol dôvod na postup podľa druhej vety citovaného stanoviska.

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľky spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávnych (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Z obsahu dovolania navrhovateľky je zrejmá jej námietka, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. Dovolací súd poukazuje na to, že nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov nie je uvedené medzi prípustnými dôvodmi dovolania, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 241 ods. 1 písm. a/ až c/ O.s.p. Pre tento záver svedčí i ustanovenie 243a ods. 2, veda druhá O.s.p., ktoré ustanovuje, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Z § 132 O.s.p. vyplýva, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135

O.s.p.). Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O.s.p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.). Keď najvyšší súd nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady a predpoklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil.

Pokiaľ navrhovateľka hlavne namietala, že rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (pozri R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. To isté sa týka aj tzv. inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania navrhovateľky nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti výrokom rozhodnutiu, proti ktorým nie je prípustné, odmietol.

O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. V dovolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov tohto konania Najvyšší súd Slovenskej republiky voči neúspešnej navrhovateľke nepriznal, pretože si trovy dovolacieho konania neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. marca 2016

JUDr. Oľga Trnková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová